

OBSAH

Úvodní slovo partnera (Luděk Sekyra)	xiii
Předmluva (Daniel B. Klein)	xvii
Odkaz Adama Smitha v jazyku dneška (F. A. Hayek)	xxi

ADAM SMITH: TEORIE MRAVNÍCH CITŮ

ČÁST I O PATŘIČNOSTI JEDNÁNÍ

Oddíl I

<i>O smyslu pro patřičnost</i>	3
--------------------------------------	---

KAPITOLA I

O sympatii	5
------------------	---

KAPITOLA II

O potěšení ze vzájemné sympatie	10
---------------------------------------	----

KAPITOLA III

O způsobu, jakým soudíme o patřičnosti nebo nepatřičnosti citů druhých v závislosti na souladu nebo nesouladu s našimi vlastními city	13
--	----

KAPITOLA IV

Pokračování o tomtéž	16
----------------------------	----

KAPITOLA V

O láskyhodných a úctyhodných ctnostech	20
--	----

Oddíl II

O stupních různých emocí, které jsou v souladu s patřičností. 23

Úvod. 25

KAPITOLA I

O emocích, které mají původ v těle. 26

KAPITOLA II

O těch emocích, které vznikají z určitého sklonu či návyku představivosti . . 30

KAPITOLA III

O nespolečenských emocích. 33

KAPITOLA IV

O společenských emocích. 38

KAPITOLA V

O sobeckých emocích 40

Oddíl III

*O vlivu úspěchu a nepřízně osudu na úsudky lidí s ohledem na patřičnost jednání;
a proč je v prvním případě snazší získat jejich souhlas než ve druhém případě.* 43

KAPITOLA I

O tom, že ačkoli je naše sympatie s trápením obecně prudší cit než naše sympatie s radostí, je obecně mnohem slabší než to, co přirozeně pociťuje člověk, který je přímo zasažen. 45

KAPITOLA II

O původu ctižádosti a o rozdílu postavení 52

KAPITOLA III

O zkaženosti našich mravních citů, která je příčinou sklonu obdivovat bohaté a velké a opovrhovat lidmi, kteří jsou v chudém nebo nízkém postavení, nebo je přehlížet 61

ČÁST II

O ZÁSLUZE A PROVINĚNÍ; ANEB O PŘEDMĚTECH ODMĚNY A TRESTU

Oddíl I

O smyslu pro záslužnost a zločinnost jednání 67

Úvod..... 69

KAPITOLA I

O tom, že cokoli se jeví jako patřičný objekt pro vděčnost, ukáže se hodno odměny, a že se stejným způsobem ukáže, že cokoli se jeví jako patřičný objekt pro nevoli, zaslouží si trest..... 70

KAPITOLA II

O patřičných objektech vděčnosti a nevole 73

KAPITOLA III

O tom, že kde chybí schválení jednání člověka, jehož činnost přináší prospěch, tam se nedostává sympatie s vděčností toho, kdo je získává: a naopak, že kde není schválení motivů člověka, který páchá něco zlého, tam chybí jakákoli sympatie s nevolí toho, na kom je to spácháno 75

KAPITOLA IV

Rekapitulace předchozích kapitol 77

KAPITOLA V

Analýza smyslu pro záslužnost a zločinnost jednání..... 79

Oddíl II

O spravedlnosti a dobročinnosti 85

KAPITOLA I

Srovnání těchto dvou ctností 87

KAPITOLA II

O smyslu pro spravedlnost, o výčitkách svědomí a o vědomí zásluh..... 91

KAPITOLA III

O užitečnosti této povahy Přírody..... 94

Oddíl III

O vlivu náhody na city lidí s ohledem na záslužnost a zločinnost jednání 101

Úvod. 103

KAPITOLA I

O příčinách tohoto vlivu náhody. 105

KAPITOLA II

O rozsahu tohoto vlivu náhody. 108

KAPITOLA III

O účelové příčině této nesrovnalosti v citech 115

ČÁST III

**O ZÁKLADU NAŠICH SOUDŮ TÝKAJÍCÍCH SE
NAŠICH VLASTNÍCH CITŮ A CHOVÁNÍ,
A O SMYSLU PRO POVINNOST**

KAPITOLA I

O principu sebeschvalování a sebeodsouzení 121

KAPITOLA II

O lásce ke chvále a lásce ke chvályhodnosti, a o hrůze z obvinění
a hrůze z trestuhodnosti 124

KAPITOLA III

O vlivu a autoritě svědomí. 140

KAPITOLA IV

O podstatě sebeklamu a o původu a používání obecných pravidel 159

KAPITOLA V

O vlivu a autoritě obecných mravních pravidel a o tom, že jsou
oprávněně považována za zákony dané Božstvem 164

KAPITOLA VI

V jakých případech by měl být smysl pro povinnost jediným principem
našeho jednání a v jakých případech by měl spolupůsobit s jinými motivy . 173

ČÁST IV O VLIVU UŽITEČNOSTI NA CIT SCHVÁLENÍ

KAPITOLA I

O kráse, kterou zjevná přítomnost užitečnosti propůjčuje všem
výtvorům umění, a o rozsáhlém vlivu tohoto druhu krásy 183

KAPITOLA II

O kráse, kterou zjevná přítomnost užitečnosti propůjčuje charakterům
a jednání lidí, a nakolik může být vnímání této krásy považováno
za jeden z původních principů schválení. 191

ČÁST V O VLIVU ZVYKU A MÓDY NA CITY MRAVNÍHO SCHVÁLENÍ A ODSOUZENÍ

KAPITOLA I

O vlivu zvyku a módy na naše představy o kráse a ošklivosti. 199

KAPITOLA II

O vlivu zvyku a módy na mravní city 205

ČÁST VI O POVAZE CTNOSTI

Úvod. 217

Oddíl I

*O povaze jednotlivce s ohledem na to, jak ovlivňuje jeho vlastní štěstí,
neboli o prozíravosti* 219

Oddíl II

O povaze jednotlivce s ohledem na to, jak může ovlivnit štěstí jiných lidí. 227

Úvod. 229

KAPITOLA I

O pořadí, v němž Příroda doporučuje jednotlivce naší pozornosti a naší péči	230
--	-----

KAPITOLA II

O pořadí, v němž Příroda doporučuje společnosti naší dobročinnosti	238
--	-----

KAPITOLA III

O všeobecné blahovůli	245
<i>Oddíl III</i>	
<i>O sebeovládání</i>	249
Závěr šesté části	275

ČÁST VII**O SYSTÉMECH MORÁLNÍ FILOSOFIE*****Oddíl I***

<i>O otázkách, které by měly být prozkoumány v teorii mravních citů</i>	279
---	-----

Oddíl II

<i>O různých vysvětleních, která byla podána o povaze ctnosti</i>	283
---	-----

Úvod	285
------------	-----

KAPITOLA I

O těch systémech, v nichž ctnost spočívá v patřičnosti	286
--	-----

KAPITOLA II

O těch systémech, v nichž ctnost spočívá v prozíravosti	310
---	-----

KAPITOLA III

O těch systémech, v nichž ctnost spočívá v blahovůli	316
--	-----

KAPITOLA IV

O nemravných systémech	322
------------------------------	-----

Oddíl III

O různých systémech, které byly vytvořeny ohledně principu schvalování. 331

Úvod. 333

KAPITOLA I

O těch systémech, které odvozují princip schvalování ze sebelásky 334

KAPITOLA II

O těch systémech, které činí principem schvalování rozum 337

KAPITOLA III

O těch systémech, které činí principem schvalování cit. 341

Oddíl IV

O způsobu, kterým se různí autoři zabývají praktickými mravními pravidly. 347

ADAM SMITH: Úvahy týkající se prvotního formování jazyků 363

REJSTŘÍK K TEORII MRAVNÍCH CITŮ 387